

Komu bude slúžiť cenzorská „dozorná rada“ politicko-straníckeho Facebooku?

- CZ24 News | 14. května 2020

Medzinárodná komisia „Oversight Board“, známa aj ako „najvyšší súd“ facebooku alebo facebookovská dozorná rada, bude rozhodovať o tom, čo má byť odstránené z Facebooku a Instragramu. Vznik komisie inicioval začiatkom roka 2018 profesor práva na Harvardskej univerzite Noah Feldman, ktorý v rozhovore pre časopis Wired pripustil, že na komisii je istá zvláštnosť, a to preto, že facebook nie je krajina a Oversight Board pôsobí ako nejaký druh štátneho súdu. Myšlienkou dohliadania na to, čo je na sociálnych sieťach zverejnené, sa však vo Facebooku začali zaoberať už v roku 2016 v súvislosti s kritikou, ktorá prišla po tom, čo administrátori vymazali ikonickú fotku z Vietnamskej vojny s nahým dievčatom, utekajúcim pred napalmovým útokom, nakoľko bola v rozpore s pravidlami zverejňovania príspevkov, keďže znázorňovala ľudskú nahotu. Neskôr sa na facebooku objavilo aj upravené video, na ktorom pôsobila hovorkyňa snemovne reprezentantov Nancy Pelosi ako opitá. Facebook navyše kritizoval aj americký senát za „šírenie bieleho nacionalizmu“ a vlna kritiky sa taktiež spustila vzhľadom na neschopnosť spoločnosti zakročiť voči zverejneným nenávisným prejavom k moslimom v Mjanmarsku.

Komisia by mala mať štyridsať členov, zahájenie jej činnosti je naplánované na toto leto a jej členovia sú uznávaní odborníci z rôznych oblastí. Táto organizácia by mala svoje rozhodnutia prijímať nezávisle od Facebooku, mala by disponovať právom posudzovať rozhodnutia administrátorov, rozhodovať v sporných prípadoch a upravovať pravidlá Facebooku a Instragramu. Všetky rozhodnutia by mala zverejňovať. Na tento „najvyšší súd“ by sa mali obracať užívatelia, ktorí nebudú súhlasiť s vymazaním svojich príspevkov a podobne. Vzhľadom na to, že majú spomenuté sociálne siete viac ako dve miliardy užívateľov, komisia sa bude zaoberať len vybranými prípadmi. Nezávislosť členov komisie by malo zabezpečiť ich štedré finančné ohodnotenie – Facebook plánuje poskytnúť 130 miliónov dolárov na prvých šesť rokov fungovania tejto inštitúcie, pričom fungovanie „najvyššieho súdu“ a správu jeho financií bude mať na starosti nezisková organizácia *Oversight Board Trust*.

A ako sa k tejto problematike stavia zahraničná tlač? Časopis *The Guardian* publikoval názor dokorky Claire Wardlovej, americkej „expertky na dezinformácie“, ktorá je presvedčená o tom, že členovia komisie si nemôžu dovoliť prísť o svoju reputáciu a vykonávať rozkazy od Facebooku. Teda, podľa nej, budú pracovať naozaj nezávisle a svedomito.

Agentúra *Reuters* zasa upozorňuje, že hlavnou úlohou komisie bude predovšetkým dohliadať na bezpečnosť užívateľov Facebooku, bojovať proti šikane a obťažovaniu na internete a odstraňovať nenávisné prejavy. Aj populárne *New York Times* sa stavajú skôr na stranu komisie a vyjadrujú presvedčenie, že bude nezávislá...

Vznik inštitúcie tiež vysoko hodnotí budúci riaditeľ kancelárie tohto „dozorcu nad sociálnymi sieťami“ Thomas Hughes, bývalý šéf neziskovej organizácie *Article 19*, ktorá bojovala za slobodu slova a proti diskriminácii na internete. Podľa Hughesa bola komisia vytvorená preto, aby zabezpečila rešpektovanie ľudských práv, ako informoval portál *The Verge*.

Náznak kritického postoja ku komisii sa však objavil vo vyjadrení Nicka Clegga, bývalého britského vicepremiéra a lídra strany liberálnych demokratov, v súčasnosti šéfa pre globálne záležitosti a komunikáciu vo Facebooku, ktoré poskytol agentúre *Reuters*: „Neočakávam od ľudí, že povedia: „Haleluja! To sú skvelí ľudia, bude to veľký úspech!“ Nie je dôvod myslieť si, že niekto bude veriť

tomu, že to bude úspešný projekt, až kým nezačne riešiť zložité prípady v priebehu najbližších mesiacov a rokov," povedal. Na druhej strane ale práve meno bývalého politika môže vyvolávať pochybnosti o nezávislosti komisie od politickej sféry vzhľadom na prepojenie medzi spoločnosťou Facebook a inštitúciou Oversight board – podobne ako v prípade Helle Thorning-Schmidtovej, niekdajšej dánskej premiérky, ktorá bude jednou z predsedníčok komisie.

Na prehnané očakávania verejnosti vo vzťahu k práci komisii reagoval aj profesor Michael McConnell, bývalý sudca a právnik, ktorý v minulosti pôsobil na univerzitách v Salt Lake City, Harvarde a New Yorku. „Nie sme internetová polícia, nepovažujte nás za druh jednotky rýchleho nasadenia, ktorá sa chystá zaoberať a vysporiadať s rýchlo rastúcimi problémami," uviedol v rozhovore pre *NBC*.

Americký portál *Protocol* zasa považuje vznik inštitúcie za zásah do fungovania internetu ako takého, nakoľko je poverená reguláciou príspevkov.

Negatívne postoje vo vzťahu k možnému ohrozeniu slobodného fungovania internetu a demokracie, keď bude skupina ľudí rozhodovať o tom, čo môže zostať na sociálnych sieťach, sa však vo všeobecnosti objavujú skôr v rámci blogov a súkromných internetových stránok, oficiálne médiá si kritiku nedovolia. Pochybnosti ohľadom nezávislého fungovania komisie výstižne vyjadril Blaine Haggart, docent politológie na Brockovej univerzite v Ontáriu, ktorý na svojej súkromnej internetovej stránke uviedol: „So svojím Oversight Board si facebook vybral hyperglobalizáciu – jeden vládca pre všetkých“.

Týždenník *The Arab Weekly* v spojitosti s možným ovplyvňovaním komisie upozornil na spojenie medzi členkou komisie, nositeľkou nobelovej ceny za mier Tawakkol Karmanovou a islamskými extrémistami. Podľa spomenutého periodika sa totiž Karmanová angažuje v extrémistickom jemenskom moslimskom bratstve...

Je ale vôbec možné, aby bol Oversight Board ako inštitúcia financovaná Facebookom skutočne nezávislá a objektívna, alebo ide o premyslený podvod – nástroj slúžiaci na obmedzovanie slobody slova, likvidáciu nepohodlných názorov a vybavovanie politických objednávok?